Το Μυστήριο του Γάμου ως εκκλησιαστικό γεγονός († Πρωτοπρ. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 23 Ιανουαρίου, 2024

1. Ἡ ζωὴ μέσα στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησία (Κολ. 1,24) εἶναι θεανθρώπινη. **Τὸ ἀνθρώπινο στοιχεῖο, ἐκκλησιαζόμενο, πορεύεται πρὸς τὴν ἕνωση μὲ τὸ θεῖο**, τὴν ἄκτιστη θεία χάρη γιὰ τὴν πραγμάτωση τοῦ μόνου **σκοποῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, πού εἶναι ἡ θέωσή του** . Γι' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος ὁλόκληρος καταφάσκεται καὶ «προσλαμβάνεται» ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ τὴν Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς ψυχὴ καὶ σῶμα. Ἡ θέωση ἀναφέρεται στόν ἄνθρωπο ὡς ὅλο, ὡς ψυχοσωματικὴ ἑνότητα καὶ ὁλότητα, κατὰ τὸν λόγο τῶν Ἁγίων Πατέρων μας: «*Ὁ Χριστὸς ὅλον ὅλος ἀνέλαβέ με καὶ ὅλος ὅλω ἡνώθη, ἵνα ὅλω τή σωτηρίαν χαρίσηται. Τὸ γὰρ ἀπρόσληπτον ἀθεράπευτον*».

Ἡ πρόσληψη τοῦ ἀνθρώπου ὁλόκληρου, ὡς ψυχοσωματικῆς ἑνότητος, ἀλλὰ καὶ ὡς κοινωνικοῦ ὄντος, ὡς ἄρρενος καὶ θήλεος, πραγματώνεται **στὸ Μυστήριο τοῦ Γάμου, πού ἐντάσσει τὴν κοινωνικὴ καὶ διαπροσωπικὴ ζωὴ τοῦ ζεύγους στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἐν Χριστῷ κοινωνία** . Γι' αὐτὸ απ' ἀρχῆς ὁ γάμος ὡς μυστήριο συνδεόταν μὲ τή θεία Λειτουργία, τὴ λειτουργικὴ σύναξη καὶ τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ εὐλογία τοῦ Ἐπισκόπου, πού ἐπιβεβαιώνει τὴν ἐκκλησιαστικότητα τοῦ Γάμου, εἶναι βέβαιη ἤδη στήν μεταποστολικὴ ἐποχή. Ὁ**ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ θεοφόρος** (+107) ὁρίζει ὅτι οἱ νυμφευόμενοι πρέπει «*μετὰ γνώμης ἐπισκόπου τὴν ἕνωσιν ποιεῖσθαι, ἵνα ὁ γάμος ᾖ κατὰ Κύριον καὶ μὴ κατ' ἐπιθυμίαν*». **Ἡ βιολογικὴ ζωὴ ἐντάσσεται στὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα γιὰ τὴν ὑπέρβαση τῆς γήινης σχέσης καὶ τὴ μεταμόρφωσή της σὲ σχέση ἐκκλησιαστική, δηλαδὴ κοινωνία χάριτος**. Ἡ φυσικὴ ἕνωση καταξιώνεται σὲ «ὑπερατομικὴ προσωπικότητα», γιὰ τὴ θεμελίωση τῆς «ἐν Χριστῷ οἰκογενείας».

2. Ὁ **συσχετισμὸς τοῦ μυστηρίου τοῦ Γάμου** ἤδη ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, μὲ τὴ **σχέση Χριστοῦ-Ἐκκλησίας** (Ἔφεσ. 5,32) δίνει σ΄ αὐτὸ καθαρὰ χριστολογικὲς διαστάσεις καὶ ἑδραιώνει τὸ μυστηριακὸ τοῦ χαρακτήρα. Κατὰ τὸν Καθηγητή κ. Χρῆστο Βούλγαρη, «*ὁ χαρακτὴρ τῆς ἑνώσεως Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας εἶναι οὐσιαστικὸς καὶ ἡ ἕνωσις αὐτῶν πραγματική. Διὸ συσχετίζων ὁ Παῦλος τὴν ἕνωσιν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς πρὸς τὴν ἕνωσιν Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας, ἐπιθυμεῖ νὰ ὑπογραμμίσει τὴν πραγματικότητα αὐτῆς, τὸ 'εἷς σάρκα μίαν' (Ἐφεσ. 5,31)… Διὰ τοῦ τρόπου τούτου **ὁ γάμος δὲν ἀποβαίνει σύμβολον τῆς ἑνώσεως Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μίμησις αὐτῆς, τουτέστιν προέκτασις αὐτῆς εἰς τὰ ἐπὶ**

μέρους μέλη τῆς Ἐκκλησίας». **Οἱ ἑνούμενοι στό γάμο συνάπτονται ὡς μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, στὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα, ἐμβολιάζοντας σ΄ αὐτὸ τὴν προσωπικὴ ζωὴ τους, ὁ δὲ φυσικὸς καρπὸς τῆς ἑνώσεως τους, προσθέτει νέα μέλη στὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα.** Τὰ νέα αὐτὰ μέλη εἶναι τὰ **τέκνα**. Τὸ δυναμικὸ αὐτὸν χαρακτήρα τοῦ Γάμου ἐμπεριέχει τὸ «εἰς σάρκα μίαν», μέσα στὸ ἐκκλησιολογικό πλαίσιο. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος παρατήρει σχετικά: «*Πῶς δὲ καὶ γίνονται εἰς σάρκα μίαν: Καὶ γέφυρά τις ἐστί τὸ παιδίον. "Ὥστε οἱ τρεῖς σὰρξ γίνονται μία, τοῦ παιδὸς ἑκατέρωθεν ἑκατέρου συνάπτοντος*» (—διότι τὸ παιδὶ ἑνώνει ἀπό τίς δύο πλευρές τὸν ἕνα μὲ τὸν ἄλλο, τὸν ἄνδρα μὲ τὴν γυναίκα). **Ἡ ἐκκλησιολογική ὑπόσταση τῆς φυσικῆς ἑνότητας τῶν συζύγων, ποῦ πραγματοποιεῖται στὸ μυστήριο τοῦ γάμου, νικᾶ τὸ θάνατο, γιατὶ ὑπερβαίνει τὴν διαίρεση τῶν βιολογικῶν ἀτομικοτήτων**. Ἡ κοινωνία τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ (Θεία Κοινωνία) ἑνοποιεῖ καὶ ἐκκλησιάζει τή ζωή τους.

Μὲ αὐτές τις προϋποθέσεις γίνεται κατανοητό, ὅτι ὁ γάμος «*εἶναι ὑπόθεση πού ἀφορᾶ ὁλόκληρη τὴν Ἐκκλησία, γιατὶ μόνο μέσα στήν Ἐκκλησία μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ νοιώσει μέλος τῆς παγκόσμιας ἀδελφότητας. Μόνο μέσα στήν Ἐκκλησία ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ξανοιχθεῖ μὲ ἀγάπη πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους*»!. Κατὰ τὸν ἀείμνηστο π. Ἀλέξανδρο Schmeman, «*μαζὶ μὲ ὁλοκλήρη τή φυσική ζωή τοῦ ἀνθρώπου ὁ γάμος ἔπρεπε νὰ μπεῖ μέσα στήν Ἐκκλησία, δηλαδὴ νὰ κριθεῖ, νὰ λυτρωθεῖ καὶ νὰ μεταμορφωθεῖ σὲ μυστήριο τῆς Βασιλείας*».

3. Αὐτὴ ἡ **πορεία ἀπὸ τὸ «φυσικὸ» στὸ «ὑπερφυσικό»**, μὲ τὴν ἐκκλησιοποιήση τοῦ γάμου, φαίνεται στή δομὴ τοῦ Μυστηρίου. **Ὁ ἀρραβῶνας τελεῖται στόν πρόναο**. Εἶναι ἡ χριστιανικὴ κατάφαση τοῦ φυσικοῦ γάμου καὶ ἡ χριστιανικὴ ἔκφρασή του. **Κατόπιν τὸ ζευγάρι ὁδηγεῖται στήν ἐκκλησία, στή σύναξη τοῦ σώματος, πού λαμβάνει χώρα στόν κυρίως ναό. Μὲ αὐτὴ τὴν συμβολικὴ πράξη «εἰσάγεται» ὁ γάμος στήν Ἐκκλησία καὶ στόν ἐρχόμενο κόσμο, τὴ Βασιλεία**. Γι' αὐτὸ, στὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας τοῦ μυστηρίου ὁ ἱερέας, βγάζοντας τὰ στέφανα ἀπό τίς κεφαλὲς τῶν νεονύμφων... λέγει: «*ἀνάλαβε (πρὸς τὸν Χριστὸν ὁ λόγος) τοὺς στεφάνους αὐτοὺς ἐν τῇ Βασιλεία σου*». Ἀλλὰ καὶ **ὁ κυκλικὸς χορὸς («*Ἠσαΐα χόρευε...*») δεν σημαίνει τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ αἰώνιο ταξίδι, πού ἤδη ἔχει ἀρχίσει στὰ ὅρια τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπάρξεως**.

Τὴν ἐσχατολογική αὐτή προοπτικὴ τοῦ μυστηρίου ἐκφράζει ἡ τελευταία εὐχὴ τῆς Ἀκολουθίας, πού συνιστᾶ καὶ τὴν κατακλεῖδα της: «*Ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸν Ἅγιον Πνεῦμα, ἡ Παναγία καὶ ὁμοούσιος καὶ ζωαρχικὴ Τριάς, ἡ μία Θεότης καὶ Βασιλεία, εὐλογήσαι ὑμᾶς καὶ παράσχοι ὑμῖν μακροζωϊαν, εὐτεκνίαν, προκοπὴν βίου καὶ πίστεως, καὶ ἐμπλήσαι ὑμᾶς πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν, καὶ ἀξιώσαι ὑμᾶς καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τῆς ἀπολαύσεως, πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, ἀμήν*». Τὴν προοπτικὴ αὐτὴ σφραγίζει ἡ σύνδεση καὶ τοῦ Μυστηρίου τοῦ

Γάμου μὲ τὴ Θεία Εὐχαριστία.

4. Μὲ τὸ κορυφαῖο ἐκκλησιαστικὸ Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἦταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀναπόσπαστα συνηνωμένα καὶ τὰ ἄλλα Μυστήρια, ὅπως καὶ ἡ διδαχή, τὸ κήρυγμα. Κατὰ τὰ ἀρεοπαγιτικά συγγράμματα, **ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι ἡ «τελείωσις» τῶν Μυστηρίων** καὶ χωρὶς αὐτὴν «*ἑκάστη τῶν ἱεραρχικῶν τελετῶν ἀτελὴς μένει*». Μὲ πρῶτο τὸ Βάπτισμα, ὅλα τὰ Μυστήρια, ἀλλὰ καί οἱ λοιπὲς λειτουργικὲς τελετὲς ἐτελοῦντο (ἢ καὶ τελοῦνται ἀκόμη) μέσα στή Θεία Λειτουργία ἢ συνηνωμένα μὲ αὐτήν, καὶ μάλιστα ἀδιάσπαστα, ὅπως λ.χ. οἱ Χειροτονίες, τὰ Ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ, ὁ Γάμος, ὁ καθαγιασμὸς τοῦ Ἁγίου Μύρου, ἀκόμη καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ μικροῦ Ἁγιασμοῦ. Ἡ λειτουργικὴ διασύνδεση τῶν λοιπῶν Μυστηρίων μὲ τὴ Θεία Εὐχαριστία μαρτυρεῖται ὡς τὸν 17° αἰώνα.

Ἀπὸ τὰ παραπάνω κατανοεῖται, ὅτι, ἂν ἡ λατρεία εἶναι τὸ κέντρο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὡς ὁ κατ’ ἐξοχὴν χῶρος καὶ χρόνος φανερώσεως τῆς Ἐκκλησίας ὡς Κυριακοῦ Σώματος, ἡ Θεία Λειτουργία μέ τὴν ἐμπεριεχόμενη σ’ αὐτὴν Θεία Εὐχαριστία συνιστᾶ τὸν πυρήνα καὶ τὸ σκοπό, τὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῆς λατρείας της.

Ἔτσι, ὅλες οἱ λειτουργικὲς πράξεις, πού λαμβάνουν χώρα στήν ἐκκλησιαστικὴ ζωή, ἀποτελοῦν ἕνα ὅλο -τὸν συνεχῆ καὶ καθολικὸ ἁγιασμὸ τοῦ σώματος- συγκλίνοντας πρὸς τὴ Θεία Εὐχαριστία, τὸ ἀπόλυτο κέντρο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὕπαρξης καὶ ἑνότητας. Δέν ὑπάρχουν, λοιπόν, αὐτονομες καὶ ἀνεξάρτητες λατρευτικὲς πράξεις στή ζωὴ τῆς Ἐκκκλησίας, ἀλλὰ ὅλες μαζὶ συνιστοῦν μίαν ἀρραγή ἑνότητα, τὸ κέντρο τῆς ὁποίας κατέχει **τὸ «μυστήριο τῶν μυστηρίων», ἡ Θεία Εὐχαριστία**. Κάθε δημόσια προσευχὴ-ἀκολουθία νοεῖται ὡς προετοιμασία γιὰ τή συμμετοχή στὸ Μυστήριο, στὸ ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία πραγματώνεται ὡς «καινὴ κτίση», νέα δημιουργία, ὑπερβαίνει τίς διαστάσεις τοῦ ἱδρύματος καὶ γίνεται σῶμα Χριστοῦ. Εἶναι τὸ «ἔσχατον» τῆς Ἐκκλησίας, ἡ φανέρωσή της «ὡς ὁ ἐρχόμενος κόσμος». Γι’ αὐτὸ καὶ δεν μπορεῖ ποτέ νὰ νοηθεῖ ἡ Εὐχαριστία ὡς μέσον πρὸς κάτι ἄλλο. Εἶναι καθ’ ἑαυτὴν σκοπὸς καὶ ὁλοκληρώση τῆς ἐκκλησιαστικῆς πραγματικότητος καὶ ἀνάβαση τοῦ σώματος ἀπὸ τὴν ἱστορία στή μεταϊστορία (πρβλ. τὸν λόγο τῆς Εὐχῆς τῆς Ἀναφορᾶς: «*μεμνημένοι τοίνυν... τῆς δευτέρας καὶ ἐνδόξου πάλιν παρουσίας*». Πρόκειται γιὰ «μνήμη», βίωση δηλαδὴ τοῦ μέλλοντος!).

5. Ὅπως λοιπὸν καὶ τὰ ἄλλα Μυστήρια, ἔτσι καὶ ὁ Γάμος -συνδέεται ἀπ’ ἀρχῆς μὲ τὴν Θεία Εὐχαριστία. Ἡ ἀπουσία εἰδικῆς Ἀκολουθίας γιὰ τὸ γάμο στούς πρώτους αἰῶνες εἶναι εὐεξήγητη, ἂν ληφθεῖ ὑπόψει τὸ γεγονός, ὅτι «ἡ πλήρωση τοῦ γάμου ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς ἦταν ἡ κοινὴ συμμετοχὴ τους στή Θεία Εὐχαριστία. Ἡ διὰ τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος ΣΤ’, τοῦ σοφοῦ (886-912),”καθιέρωση τῆς ἱερολογίας τοῦ γάμου δέν σημαίνει καὶ καθιέρωση τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐλογίας τοῦ Μυστηρίου τὸν 9° αἰῶνα. Κατὰ τὸν καθηγητή κ. Βλάσιο Φειδᾶ (ἱστορικό), «ἡ ἔνταξη τῆς εὐλογίας τοῦ γάμου στὸ πλαίσιο τῆς Θείας Εὐχαριστίας περιόρισε τὴν ἀνάπτυξη τῶν

ἰδιαιτέρων στοιχείων μιᾶς εἰδικῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μυστηρίου τοῦ Γάμου, ἡ ὁποία καλυπτόταν τόσο ἀπό τίς εἰδικὲς εὐχὲς γιά τὸν ἁγιασμὸ τῆς ἐγγάμου σχέσεως, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ὅλη Ἀκολουθία τῆς Θείας Λειτουργίας... Βέβαια -συμπληρώνει- οἱ πρῶτες ἁπλές μορφὲς εὐλογίας καὶ ἁγιασμοῦ τῆς ἐγγάμου σχέσεως ἀναπτύχθηκαν μὲ τὴν ἀξιοποίηση σχετικῶν στοιχείων ἀπὸ τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ αὐτονομηθοῦν ἀπὸ τὸ εὐχαριστιακὸ πλαίσιο καὶ χωρὶς να ἐξελιχθοῦν σὲ μία αὐτοτελῆ Ἀκολουθία τοῦ Γάμου».

Μέσα στή Θεία Λειτουργία ὁ γάμος «βρίσκει τὸ πραγματικὸ νόημα καὶ τὴν οὐσιαστικὴ ἀποστολὴ του, πού εἶναι ἡ βίωση ἀπὸ τοὺς συζύγους τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ μεταβολὴ τοῦ δεσμοῦ τους σὲ σημεῖο βασιλείας τοῦ Θεοῦ... Μέσα στήν εὐχαριστιακὴ σύναξη, παρισταμένων τῆς Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, μὲ τὴν εὐλογία τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ, οἱ πιστοὶ δέχονται ἕνα ζεῦγος νὰ μετάσχει στὸ ἔλεος καὶ τή δωρεά τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μεταμορφώσει τή σχέση τοῦ σὲ μυστήριο τῆς βασιλείας». Βέβαια, δεν πρέπει νὰ λησμονεῖται, ὅτι**ὅλα αὐτὰ εἶναι δυνατὸν νὰ συμβοῦν ἔτσι καὶ νὰ ἐπιτευχθοῦν, ὅταν ὑπάρχει ἡ πλήρης ἔνταξη τῶν νεονύμφων στὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα καὶ τὴν ἐν Χριστῷ ζωή** , ὅπως αὐτή διαμορφώθηκε ἀπὸ τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους καὶ συνεχίζεται μέσω τῶν Ἁγίων Πατέρων. Εἶναι δὲ ἐλάχιστα ἢ καθόλου δυνατὴ μέσα στήν συμβατικὴ καὶ ἐντελῶς μὴ ἐκκλησιαστικὴ κατανόηση καὶ βίωση τοῦ γάμου, ὅπως συμβαίνει στὶς ἐκκοσμικευμένες ἐνορίες μας σήμερα, πού ἡ διαφοροποίηση ἀπὸ τὸν κόσμο περιορίζεται στὸ γράμμα καὶ ὄχι στὸ πνεῦμα, **ὁ δὲ γάμος ἔχει ἀποκτήσει καθαρά κοσμικὸ χαρακτήρα.**

Ἡ δομὴ καὶ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Γάμου, ἀκόμη καὶ ὅπως τελεῖται σήμερα κατὰ κανόνα, ἔξω ἀπὸ τὴν Θεία Λειτουργία, μαρτυρεῖ τή σχέση τοῦ μυστηρίου μὲ τή Θεία Εὐχαριστία. Αὐτὸ ὑπενθυμίζουν τὸ «*Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία...*», τὰ εἰρηνικά, τὰ ἀναγνώσματα, ἡ ἐκτενής, τὰ πληρωτικὰ-αἰτήσεις, τὸ «*Καὶ καταξίωσον*» μὲ τὸ «*Πάτερ ἡμῶν*», ἡ εὐχὴ τῆς κεφαλοκλισίας, τὸ κοινὸ ποτήριο, τὸ Κοινωνικὸ («*Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι*»). Στή χειρόγραφη παράδοση ἀναγράφεται καὶ ἡ ψαλμωδία τοῦ Τρισάγιου στήν κανονικὴ του θέση. Ὁ ἀείμνηστος ἔγκριτος Ἕλληνας μουσικολόγος, Σίμων Καράς, πραγματευόμενος τὸ θέμα σὲ εἰδικὴ μελέτη του καὶ ἔχοντας ὡς βάση τὰ χειρόγραφα, ἐπισημαίνει λεπτομερῶς τίς ἀναλογίες καὶ ὁμοιότητες μεταξὺ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Γάμου καὶ τῶν Ἀκολουθιῶν τῶν ἄλλων Μυστηρίων καὶ λειτουργικῶν πράξεων, ποῦ τελοῦνται μέσα στή Θεία Λειτουργία.

Πρέπει, ἀκόμη, νὰ σημειωθεῖ ὅτι μὲ βάση τή χειρόγραφη παράδοση, ἀπὸ τὸν 11° μέχρι τὸν 17° αἰώνα, ἡ Ἀκολουθία τοῦ Γάμου συνυφαίνεται μὲ τὴν Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία, κάτι πού, ὅπως φαίνεται, εἶχε μεγάλη διάδοση. Εὔλογο ὅμως εἶναι τὸ ἐρώτημα: γιὰ ποιό λόγο; Κατὰ τὸν ἀείμνηστο λειτουργιολόγο Ἰωάννη Φουντούλη, «Ἴσως ἡ ἀνάγκη νὰ ἀποδεσμευθῆ ὁ Γάμος ἀπό τις μεγάλες ἐκκλησιαστικὲς συνάξεις ὁλοκλήρου τῆς ἐνοριακῆς κοινότητος, ἰδιαίτερα κατά τίς ἡμέρες τῶν Κυριακῶν καὶ

τῶν ἑορτῶν ἢ πανηγύρεων, ἴσως ἡ τέλεσίς του σὲ διαφορετικὲς ὧρες ἀπό τίς συνήθεις τῆς Λειτουργίας. Ἴσως καὶ πολλοὶ μαζὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς λόγους ἢ ἐνδεχομένως καὶ ἄλλοι συνετέλεσαν στήν ἀναζήτηση καὶ ἐξεύρεση αὐτῆς τῆς πρακτικὴς λύσεως». Ὀρθὰ δὲ συμπεραίνει ὅτι καὶ ἀπὸ τη λύση αὐτή φαίνεται «ἡ ἐμμονή στή σύνδεση λειτουργίας καὶ γάμου»”.

6. Πρέπει, λοιπόν, νὰ ὑπογραμμισθεῖ, ὅτι ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνες ὡς τὰ μέσα τῆς Τουρκοκρατίας -καὶ μιλῶ γιὰ τὴν ἑλληνικὴ πραγματικότητα- κατορθώθηκε ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρες μας νὰ κρατήσουν τόσο τὸ Βάπτισμα ὅσο καὶ τὸ Γάμο συνδεδεμένα μὲ τὴν Θεία Εὐχαριστία, ἤρκεσαν δὲ οἱ δύο ὑπόλοιποι σκοτεινοὶ αἰῶνες τῆς δουλείας νὰ τὴν ἐξαλείψουν. Μὲ τὴν ἐπικράτηση, ὅμως, ἑνὸς σχολαστικοῦ πνεύματος, μαζὶ μὲ τὴν τυποποίηση, πού πηγάζει ἀπὸ τὴν ἐθιμοποίηση τῆς Πίστεως, τὰ Μυστήρια ἀποσπάσθηκαν στοὺς τελευταίους αἰῶνες ἀπὸ τή Θεία Λειτουργία ἢ ἀποσυνδέθηκαν ἀπὸ αὐτὴν καὶ τὴ Θεία Εὐχαριστία, καταλήγοντας σὲ ἰδιωτικὲς Ἀκολουθίες γιὰ τὸν ἀτομικὸ ἁγιασμὸ καὶ τή συμβατική διευθέτηση «θρησκευτικῶν καθηκόντων». Τὸ μυστήριο τῆς Μετανοίας, ἔτσι, ἀπὸ πράξη συμφιλιώσεως μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα, νοεῖται σήμερα ὡς τυπικὴ-«νομικὴ» ρύθμιση τῆς σχέσης μας μὲ τὴν «ὀργισμένη» θεότητα καὶ καταλλαγή μαζὶ της, στά ὅρια μιᾶς συναλλαγῆς. Τὰ «ἐπιτίμια», ἐξ ἄλλου, ἀπὸ μέσα θεραπευτικὰ τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ἔγιναν -παπικὰ- «ποινὲς» γιὰ τὴν ἐξαγορὰ τῶν ἁμαρτιῶν ἢ τὴν ἐξιλέωση τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ τὸ Εὐχελαιο, ὡς ἕνα σημεῖο, πού κατάντησε ὑποκατάστατο τῆς Ἐξομολογήσεως, ὡς «προετοιμασία» γιὰ τὴν προσέλευση στή Θεία Μετάληψη.

Σ’ αὐτὸ τὸ πλαίσιο καὶ τὸ Μυστήριο τοῦ Γάμου ἀποξενώθηκε ἀπὸ τή δυνατότητα μεταμορφώσεως τοῦ «φυσικοῦ» γάμου στὰ ὅρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκλαμβάνεται ὡς «εὐλογία» ἁπλή καὶ χριστιανικὴ ἐπικύρωση τοῦ γάμου γιὰ τή «νόμιμη» σαρκική συνάφεια τῶν συζύγων. Γι’ αὐτὸ καὶ ἀντικαταστάθηκε τὸ Ποτήριο τῆς Εὐχαριστίας μὲ ἕνα κύπελο, πού «συμβολίζει» τὴν κοινὴ ζωὴ τους, στὰ ὅρια ὅμως τῆς μεταμορφωμένης «φυσικότητος». Ἔτσι, ὅμως, συσκοτίσθηκε ἡ σχέση τῶν Μυστηρίων μὲ τή ζωή τοῦ ὅλου ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ἢ ἐκκλησιαστικότητά τους, ὑποχώρησε δὲ ἡ ἔννοια τῆς κοινότητος-κοινωνίας καί, τελικά, τῆς συνάξεως, πού πραγματοποιεῖ τὴν οἰκοδομὴ καὶ ἐν Χριστῷ «αὔξηση» τῆς Ἐκκλησίας.**Ὅλα τὰ κοσμικὰ στοιχεῖα, πού παρεισέφρησαν στήν τέλεση τοῦ γάμου καὶ πού ποικίλλουν κατὰ τόπους, συμβάλλουν στὴν ἐκκοσμίκευση τοῦ Μυστηρίου, πού βαίνει παράλληλα μὲ τὴν ἀποεκκλησιοποίησή του.**

Εἶναι, ἐντούτοις, γεγονὸς ὅτι στὴν Ἑλλάδα τουλάχιστον, κατά τίς τελευταῖες δεκαετίες πληθαίνουν ἐκεῖνοι, ποῦ ἐπιθυμοῦν νὰ τελέσουν τὰ Μυστήρια τοῦ βαπτίσματος καὶ τοῦ Γάμου μέσα στή Λειτουργία. Αὐτὸ πρέπει νὰ χαιρετισθεῖ μὲ αἰσιοδοξία, ἔστω καὶ ἂν ἀκόμη δὲν λείπουν λόγοι συναισθηματικοὶ καὶ εὐσεβιστικοί, πού ὠθοῦν σ’ αὐτό. Παρ’ ὅλα αὐτά, καὶ ἂν ἀκόμη σὲ κάποιες περιπτώσεις δὲν πρόκειται παρὰ γιὰ «ρομαντικὲς» συναισθηματικότητες, ἡ «ἐπιστροφὴ» στὴν

παράδοση -ἔστω καὶ ἐπιφανειακὰ- εἶναι ἕνα θετικὸ βῆμα γιὰ τὴν ἀναζωπύρωση τοῦ φρονήματος. Ὅπως ἡ ἀποσύνδεση Γάμου καὶ Θείας Εὐχαριστίας μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ εὔκολη λύση γιά τίς περιπτώσεις τελείας διακοπῆς ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐπανασύνδεση τῶν Μυστηρίων αὐτῶν μαζὶ της ἀπὸ τοὺς ἔχοντες γνώση τοῦ θεολογικοεκκλησιολογικοῦ περιεχομένου αὐτῶν τῶν Μυστηρίων καὶ ἐπιθυμοῦντες τὴν παραδοσιακὴ τέλεσή τους, εἶναι ἀληθινὴ εὐλογία, καὶ γι’ αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεται καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ ἡμῶν τῶν Κληρικῶν ἐπαινετὰ ἀποδεκτή.

(Πηγή: toromaiiko.com*)*